

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	HIRDETÉSEKET
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	dr. BALOGHY ERNŐ.	WITTMANN NÁNDOR.	és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel.
Félévre . . . 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

A népnevelők és a szociálizmus.

Aranykalászos, ritka szép megyénk szívében, a Bácska kellő közepében a közelmúlt hetekben hamis próféták, népbolondító izgatók ütöttek tanyát és bizony sok helyütt a kasza csillogását a csendőr szuronyának fénye homályosította el.

A hamis szociálizmus megyénk területén annyira lábra kapott, hogy valóban szükségét látjuk annak, miszerint ezen veszedelmes és ragályos betegségnek csirájában való elfojtására az óvintézkedéseket már a népiskolában foganatosítsuk.

Bőven olvashattuk már a szociálizmus vidékenkénti keletkezésének és terjedésének okait s ha mindezeket említenénk, vagy emlékezetünkbe felidéznenék, azt hinnők, hogy rossz helyen teszünk óvintézkedéseket, mikor ezeket a népiskolában alkalmazzuk. Hisz' a gyermekek nem űznek szociálizmust; a gyermekekre még át nem ragadt; nem terjesztik azt, sőt meg sem értik, hogy mi is az a szociálizmus?!

Önként merül itt fel az a kérdés: vajjon a népbolondítók elveit követők

sok ezre között hány érti és tudja, hogy mi az a szociálizmus?

A lelketlen bujtogatók azzal ámitják a tudatlan és vakonhívó munkásnépet, hogy az urak földjeit egymásközt felosztják; egyik olyan gazdag lesz, mint a másik. Kell-e most már az elbolondítottak tudni, hogy mi az a szociálizmus? Legyen az bármi, neki elég tudni azt, hogy könnyű szerrel jut földhöz, vagyonhoz és jómódhoz. Nem édes csalétek ez?

Minden actió reactiót, minden mozgalom ellenmozgalmat szül!

A mozgalom — sajnos — már évekkel ezelőtt megindult s nem késett a kormány megindítani az ellenmozgalmat, részint a munkástörvény életbeléptetésével, részint az által, hogy sok száz derék munkásnak nyújt alkalmat a mindennapi kenyér megszerzéséhez, végül pedig, a hol a szükség megkívánja, karhatalommal is kész ezen ádáz mozgalmat gyökerében elfojtani.

Hogy ezen ellenmozgalom ama tévtanok elfojtására igen üdvös és szükséges, ehhez kétség nem fér; itt csak arra akarok rámutatni, mennyiben áll-

hat a néptanító a hamis szociálizmus megakadályozását s a hol már létezik, ennek elfojtását célzó mozgalom szolgálatába?

Tudjuk azt, hogy a 10—15 éves figyermek sokat foglalkozik az apa oldala mellett; hol a gazdaságban, hol pedig napszámban. Igen természetes dolog az is, hogy ilyenkor a gyermek lelkét megmételvező tanokat hall s ezek gyökereket is vernek. Hogy azonban e tanok mélyebb gyökeret ne verhesse, hogy ily gyermek a tévtanok befogadása s később kivitele folytán a csendőr szuronya és puskája elé ne kerüljön: a tanítónak is kötelessége örködni és a ragályt lehetőleg csirájában elfojtani.

Késő az óvintézkedéseket valamely ragályos betegség fellépte esetén akkor foganatosítani, mikor az már számos áldozatot követelt.

Melyik már most azon orvosság, melylyel a tanító ezen betegség keletkezésének a mindennapi iskolában elmentállhat? — Előre bocsátom, valamint az orvos sem mondja meg minden esetben a betegnek, hogy az adott gyógy-

A BACSKA tárcája.

Délibáb.

Déli verőfénynek tüzelő sugára
Sitt le a ház előtt elnyúló lócára.
Nem hűsít az árnyék, tikkad a fa lombja,
Hiába fut alá a nyáj egy halomba.
Nem mozdul a levél, felhő sincs az égen,
Kiszáradt a tó is a lapály fenéken.

Öreg apó váltig hajta: „Nagy a meleg.
Bandikám jer ide, megfájdul a fejed.“
Gyönyörködve nézi a megtermett fiut,
Ki nyugtalan, pajzán, hol megjön, hol kifut.
Megrokkant, vén teste abban újra éled,
Áldottabb életre, nem mint az övé lett.

Izzadt homlokáról törli a szöghaját,
Tudakolja, nézi, nem látja-e baját?
De a vállas gyerek nem úgy néz, mint beteg.
Szemeiben tűz ég, arcán bibor lebeg.
„Öreg apám gyere, mit láttam a mezőn!
Tündér várat úszni csillámló vizezőn.“

S kézen fogva vonja apóját a kertbe,
Bizony nehéz annak hetvenöt év terbe.
Két inogó lábra bizony sok is volna,
De húzza a gyerek és segít a somfa.

Ott a kerítésen kitekint a síkra,
Gyenge, fáradt szemét látásra szorítja.

A gyerek csak nézi, arca lángra lobban;
Mesebeli tündér ezüst vára ott van.
Átszellemült arcán csodálat sugárzik,
Miben kételkedett, mind valóra vált itt:
Csillogó tetővel magas tornyok, házak,
Ha számolni tudna, megoldvasna százat.

Szólni a csodáról, beszélni hogy' merne?
Tán elyelné a föld, talán szárnyra kelne.
Jönnék majd tündérek a nagy palotából,
S mind elviszik őket, hallotta Jutkától;
Ott várja az „édes“, meg a kicsi Panni,
A kik már meghaltak. S van ott pajtás anyyi!

A levegő alszik, ninesen moccanása,
Ezer picit tündér fátyolt vet reája.
A libegő leplet a fejére búzzák,
Fűtge táncot ropnak, a tavat megússzák.
Ezüst istállóból táltos csikó vágat. . .
. . . „Nem mese az apó, előttünk van, láthatd.“

„Gyere menjünk, nézzük és ha befogadnak,
Választhatsz palotát, nyergest is magadnak.
És, ha jól megy dolgunk, apám is elvisszánk,
Lesz ott tágas házuk, mostani úgy is szük.
Ha jó lesz a Jutka, Pali kocsis, Miska,
Mind-mind eljöhhetnek: boci, bárány, Riska.“

Lehajol az öreg, homlokon csókolja.
Pilláin könny rezeg, lassan szétmorzsolja.
Mondja-e, ne mondja, tűnő délibáb csak?
Letépje a gyermek lelkéről a fátylat?
Mondja-e, ne mondja, csak egy szellő kéne,
S szertefoszlának, mind gyermekálmom képe.

A mig így tűnődik, s viassz száll a multba,
Hogy az ő álmaik hány szellő szétmordulta,
Boldogságot, vagyont, minden szent fohászat:
Meglíbben a szellő, balkan, lágyan száll át.
A délibáb foszlik, ing a torony alja,
Ezüst palotákat az enyészet nyalja.

Villogó tündérek ruhája foszladoz,
Párázata elszáll, fatyola szakadoz.
Föld mintha beszivná, a szellő fölinná,
Derékon török el a fa, melyet himbál.
Még egy szélfuvalom s volt, nines a tündérvár,
Letarolt fenyéren csak a forró szél jár.

Bandika fölkiállt, sirva kéri vissza,
Nagy, hulló könnyeit szomju föld beissza:
„Apó ne hagyj, fogd meg, kiáltozz utána!
Jaj a tündérváram, meghalok utána.
Ha megnövök, lovon elnyargalok érte,
A vasorrú bábát agyonvágom érte.“

„Szegény, kicsi fiam, feledd, mig megnölsz,
Vasorrú bábákat eies karddal nem ölsz.“

szerrel tulajdonképpen milyen bajt akar orvosolni, úgy óvakodjék a tanító is a mindennapi iskolában a gyermek előtt célzást tenni a szociálizmusra, vagy ezt általában mint tant felemlíteni.

Olvasókönyveink bővelkednek oly olvasmányokban, melyek tárgyalásánál a tanító mindig rámutathat a szorgalmasan teljesített munka jutalmára; minden tanítóban van annyi alkotóképesség, hogy egy-egy elbeszélést szerkesztve, a gyermeknek elmondja s abból a következtetést levonja, hogy minden jól és becsülettel végzett munkának meg van a jutalma. — Hát még a könyvek könyve, a szt. irás mily bő anyagot szolgáltat e tévtanoknak csirájában való elfojtására! Hisz' a veszedelem nagysága abban rejlik, hogy ma az Isten bölcsességében való megnyugvás helyett azon általános tévtudat és álhit uralja az emberek szívét, miszerint gazdagság, gondatlanság, kényelem, fényűzés, munkátlanság nélkül az élet semmit sem ér. E hit ma oly hatalommal működik az emberekben, mint más időkben a vallásos fanatizmus. Elhagyták az emberek ama mennyei forrást s mi természetesebb tehát mint az, hogy örökké szomjuhozzák az anyagiakat. Eltávoztak ama örök forrástól, melyből a ki iszik, soha meg nem szomjuhozik; eltávoztak az egy igaz Istentől, elfordultak az ő bölcsességének imádatától.

Hozzá [vezessük vissza a gyermeket zsenge korában, hogy majdan ne hallgasson ama hamis prófétákra, kik azon hamis tévtanokat hintik el a népnek a fanatikus bálványimádás által fogékonytá tett keblébe, miszerint a társadalom köteles a vagyont egyenlően elosztani, sőt köteles a munkátlanokat eltartani. Az ilyenek megfelelnek az önfentartás kötelességéről is, melyet pe-

Más tündéri képek feledtetik veled,
Fényes délibábok támadnak e helyett.
Szerfefoszlik mind, mind, siváran egy marad:
Kopott, fakó élet, fagyos tél, hó nyarad.

Mindig fáj, ha álmod durva kezek tépik;
Lemondások között járunk véges-végig.
Nyitva legyen szemünk, ládd, az álom csalfa,
Elkapja egy szellő szárnyaló fuvalma.
Fáj a temetése, tudom, tudom lelkem,
Mig ezt megtanultam, elég sírra leltem."

Rudits József.

Ne nézd...

Ne nézd, ne nézd, ha hull a sok levélke,
A fájó őszi hervadást ne nézd!
Fátyol borulhat szép szemed egére
S a lomb hullása titkon sírni kész.

Tekints inkább a fényes multba vissza,
Hisz itt volt még nem rég az enyhe nyár!
S halvány ajkad nevetni megtanítja,
Szivedre mig őszi hervadása vár.

Krúzselyi Erzsike.

dig minden állat, de még a növény is ismer; még ezt is szeretnék más nyakába tölteni; de bekövetkezik az ilyeneknél ama szomorú igazság: „Olyan a bűn: nagyobb fiat szül magánál!”

Midőn a gyermek napról-napra, órától-órára ilyen nyomós erkölcsi tanulságokkal megrakodva hagyja el az iskolát, nem egykönnyen verhetnek gyökeret lelkében a szociálizmus tévtanai.

Több és hatalmasabb eszköz áll a tanító rendelkezésére a téves szociálizmus megmételvező tanai ostromozására az ismétlő iskolában, a mennyiben itt már nyiltabb lehet küzdelme, beszélhet a szociálizmusról, mint ilyenről. — Áll ez pedig különösen olyan vidékekre és községekre, hol az elámitott nép tényleg már összeültetésbe jött a fennálló törvényekkel és ezek végrehajtó közegeivel; hol a lelketlen szülők a gyermeket talán már a szociálizmus harcosává avatták s így már nagy mértékben beléplántálták az előljáróság, közigazgatás és vagyonos osztály elleni gyűlöletet.

Itt már határozottabb fellépés szükséges. Alkalmos olvasmányok és elbeszélésekkel hozzuk a gyermeket annyira, hogy utálattal forduljon el oly emberektől, kik tisztán önérdékből, haszonlesésből vezetik a népet félre, sőt egyenesen a csendőr gyilkos fegyvere elé állítják.

Különösen ott, ahol még nincsenek gazdasági ismétlők, állapítson meg a tanító hetenként legalább két órát, melyekben a gyermek figyelmét főleg gazdasági dolgokra terelje. Foglalkoztassuk növendékeinket a faiskolában, azonban ne követeljünk tőlük felette nehéz munkát s az elvégzett munkának legyen meg a kellő erkölcsi és anyagi jutalma, e célra az iskolafentartó szívesen hozhat némi áldozatot szem előtt tartva, hogy a gyermek ezen rendkívül hasznos foglalkozás mellett nemcsak gazdasági ismereteit gyarapítja, hanem felette fontos szolgálatot tesz a szociálistikus mozgalom meggátolásának.

A szociálizmus megakadályozására nem megvetendő fegyver a tanító kezében az iskolai könyvtár. Ugy a mindennapi, mint az ismétlőiskolásoknak válogatott, jó könyveket adjunk olvasás végett s főleg olyanokat, melyekből az enyém és tied közti különbség élesen kitetszik.

Sokkal kényesebb a tanító helyzete a téves szociálizmus elleni nemes küzdelmében a felnőtteknél; miután körünkben — s ezt már elértük — a köznép a tanítót is a kaputos osztályhoz tartozónak ismeri el s így nem igen szívesen érintkezik vele, főleg ha neszét veszi annak, hogy a tanító az ő kedvenc ideájának, a könnyű módon való meggazdagodásnak utját akarja állni.

Igyekezünk a felnőtteket, a munkásnépet némi különbség nélkül, egy-egy felolvasási estélyre magunk köré gyűjteni. Ily alkalommal értessük meg a munkásokkal, mily ádáz szörnyeteg ama téves szociálizmus, mely társadalmunkat feldúlással fenyegeti, az emberiség haladását beláthatatlan időkre megakasztja és ha nem sikerül megzabolázni bölcseséggel és keresztényi szeretettel, tengernyi könny fogja jelezni utját az a hétfejű sárkány, mely itt mint szociálizmus, ott mint anarchia, ismét máshol mint kommunizmus, vagy mint nihilizmus és egyéb elnevezésekkel üti fel félelmetes fejét. Ezek mind egyetlen egy szörnyetegnek a fejei, mely rengeteg testével az egész művelt társadalomra nehezedik s végre egy rémdráma jeleneteinek iszonyúságait igéri.

Ily tartalmu s alkalmi felolvasásokból oly hatalmas fegyvert kovácsolhat a tanító a népbolondítók, a titkos ágensek, a megtévelyedett s földet föl-osztani szándékozók ellen, melyek elől ezek meghátrálni kénytelenek.

Nagy fontosságu itt is mindenesetre a népkönyvtár. — A tanító személyesen ossza ki a könyveket, jól megválogatva azokat.

Végül ne riadjon vissza a tanító attól sem, hogy a községében alapszabályszerűen létező munkásegyletnek tagja legyen. Tudvalevő dolog, hogy ezen egyletek ujságot járatnak, az ezekben foglalt cikkeket és híreket a munkás ember a maga izlése szerint magyarázgatja; ilyenkor ott legyen a tanító, ki mindent a maga valóságában és helyes értelmében szerint magyarázson; neki jut itt azon fontos és szép szerep, hogy odahasson, miszerint az egylet mindenkor a miniszterium által jóváhagyott alapszabályok intenciója értelmében járjon el és cselekedjék.

Kísérje a tanító élénk figyelemmel a községbe belopódzó hamis próféták üzelmeit; az utazó szociálista agitátorok érkezéséről tudomást szerezve, azonnal gyűjtse maga köré az egyleti tagokat, figyelmeztesse őket a szociálista izgatók önző, haszonleső aknamunkájára!

Igen kívánatos, hogy e tekintetben keresse meg a tanító az illetékes közigazgatási hatóságokat, mely hatóságok a törvény és fenálló rendeletek értelmében igen szívesen fognak a tanító kezére járni. Így lesz azután a népnevelők működése e téren is sikeres!

Róder Károly.

Leánynevelés és hazafiság.

Zombor, 1903. augusztus 3.

(T. Z.) A multkoriban egy leányiskola kapuja előtt elhaladva, füleimet egy fölötté érdekes párbeszéd ütötte meg. Két hölgy beszélgetett egymással. Ünneplőben voltak, kezükben iskolai értesítővel. Nyomban tiszt-

tában voltam azzal, hogy két mamával van dolgom, akik valószínűleg most várják leányaikat a vizsgáról. E feltevésemet megerősítette az a körülmény is, hogy amint bepillantottam az iskola nyitott ablakán, láttam, hogy a tanterem falai tele voltak aggatva hagyományos vizsgai dekorációval: virágfüzerekkel, kézimunkákkal, vázlatokkal stb. Megálltam. Az egyik mama így szolt éppen a másikhoz: „Hová megy a leányod a jövőre?” — „A gráci sacré ceurba, ott pompásan nevelnek” — felelt a másik. — „Csodálom — folytatta az első — hogy te is oda adod, hiszen az nagyon költséges; holott nálunk is van kintű intézet elég. Bizony — tette hozzá némi keserűséggel — kár annyira mellőznötök a magyar iskolákat, hiszen amint tudom, te sem Grácban nevelődtél és mégis derék uriaszony lett belőled!” — „Hja! — felelt a másik — sok minden másként van, mint a mi időkben. Mikor én lány voltam, nem keresték a fiatal emberek annyira a műveltséget: a zenét, irodalmat, festészetet és más efelét, de most nem is megy férjhez a jóra való lány, ha csak éppen jóra való és a mellett liba! Ugyan kérlek hadd el a mi intézeteinket, nem érnek azok egy hajtó fat. Nem tanítanak bennük egyebet: mint Petőfit, Vörösmartyt, Eötvöst, azután meg Eötvöst, Vörösmartyt meg Petőfit — és ezzel készen van az irodalmi képzettségük. Hol van a modern nevelés, angol és francia nyelv, Tain, illeten, szóval minden sikkes dolog tanítása? Sehol edesem, pedig ez a fő! Ezért majd csak kidrúkkoljuk a költségeket és leányom kimegy három évre a gráci angolkisasszonyokhoz — punktum!”

Nekem ennyi elég volt. Továsiettem, nehogy önkénytelenül is belevegyüljek az épületes vitatkozásba és megakasszam annak az illatos, sikkes mamának fejtegetéseit, mert bizton reám is kistűtötte volna: Látszik, hogy ön is magyar nevelés, azért oly szemtelen! — Pedig ez a párbeszéd nem is olyan köznap dolog, amely felett csak úgy napirendre lehetne térni, sőt sajna, nagyon fontos momentum.

Évről-évre ha figyelemmel kísérjük az iskolaév kezdetén a vasuti indóházakat, tapasztalni fogjuk, hogy egy nagy csomó serdülő leány vesz bucsut elegáns mamájától és remegő szívvvel száll a vonatra, mely elröpíti őt St.-Pölten, Grác, Leobersdorf és a jó isten tudja még hány ilyen osztrák metropolis felé, melyekben állítólag olyan „szakré körök” vannak, ahol a tudományt, a sikket, a férjhezmenetel művészetét nürnbergi tölcserrel töltik bele azokba a kedves barna és szőke fejcskébe. Valóban lélekemelő látvány, mikor ezek a tősgyökeres magyar leánykák azzal a biztos meggyőződéssel intenek bucsut a szép magyar hazának: hogy az ő ragyogó ábrándvilágukhoz, bűbájos leányalmaik megvalósulásához az egyedüli üdvözítő ut a leobersdorfi sacré ceur kavicsos parkján, félhomályos tarsalgóján vezet keresztül.

És hogyan repesne szívük az örömtől, mikor a mama biztatja: csak jól viseld ott magadat, tanulj, figyelj meg a comtesseket, baronesseket (mert ott sok van ebből a fajból), csinálj mindenben úgy, mint ők és ha haza jössz, majd jön érted is egy gróf, vagy egy báró!

És a kis lány szeme előtt egy pillanat alatt eltűnik a virágos kert, a kis falu vagy városka, el a szép alföldi róna s helyettük a st.-pölteni cikornyás háztömlégek a boldog-

ság paradicsomává, a remények beteljesedésének ősforrásává válik.

A kis leány azután három-négy évig ott marad. Idebenn pedig ebben a hazában nap, nap után arról beszélnek az emberek bánatos, borús arccal: pusztulunk, fogyunk, gyengülünk!

Eznek a hazabeli sopánkodásnak ime egyik kútfeje: az említett két uriaszony ellesett párbeszéde. Évről-évre, napról-napra, óráról-órára, uton-utfélen azt prédikálja a magyar sajtó: adjunk a gyermekeinknek magyar nemzeti nevelést, plántáljuk szíveikbe a magyar haza szeretetét, neveljünk a fiukból derék magyar polgárokat, a leányokból magyar anyákat, akik e nemzetet szaporítani hivatvák, legerősebb támaszai a nemzeti eszmének. És mit tapasztaltunk? Évenként mind erősebb mérveket ölt az a törekvés, amely talán céltudatlanul is, tisztán a nagyvárosi hóbortból kifolyólag — gyengíteni iparkodik a magyar nemzet erősségét, az osztrák, az idegen szellem terjesztésével.

Az ugynevezett „modern” anyák leányuk boldogulását már réges-régen megszűntek abban keresni, hogy őket a háziasságnak neveljék, hanem kézzel-lábbal a felfelé törekvést tartva szem előtt, beteges ideák zsoldjába szegődtek.

Nem kell ma már a leánynak sütés-főzés, mint ahogyan nem kell már a csendes, nyugodt és éppen egyszerűsége által kedvesen poetikus családi élet. Ha nem tünnepletés, szereplés, uralkodás — idegen mintákra szabott szalon élet, ez kell nekik!

Petőfi, Vörösmarty unalmas — hanem Bourget a szellemek szelleme előttük!

És honnan van ez így? Megmagyarázza az a párbeszéd.

Osztrák zárda kell a magyar anyáknak — értem ezek alatt az újfajta dekadens gondolkozású hölgyeket — ott nem tanítják Petőfit — de magyar hazaszeretetre sem tanítják, hanem „kinevelik” őket úgy, hogy minden magyar ember szomorkodva tekiint rajtuk végig: amikor a magyar földön termett buzát, cukornádnak nézik!

Figyeljünk csak meg egy ilyen sacré ceurből haza került „kinevelt” fiatal hölgyet: milyen nyakatekert annak minden mozdulata, milyen kiszámított és az őszinteséget teljesen kizáró minden szava, milyen számító minden tekintete.

De ne csodálkozzunk ezen. Azokban a klastromokban összeverődik azon fiatal leányoknak csoportja, akiket arra a célra nevelnek, hogy a jövőben ők alkossák azt a ki nem irtható nemzetközi társaságot, amit „High liefe”-nek nevezünk. Ez a nemzetközi társaság az, amelynek nincs más célja, mint a földi kellemetességek lázas kihasználása, melynek se hazája, se istene s csak ott él meg, ahol a hasonszórója felüli tanyáját és ráirja a csábító cégrét: „társaság”!

Ezeknek a praedestináltaknak a körébe került a magyar leány. Egy csomó külföldi, egy csomó belföldi affectált mágnásleány, kiknek odahaza már négy éves korukban fejükbe verik, hogy a tizezeren kívül élők, csak az ékes canaille, mob és pöbl néven ismeretesek — ezek lesznek példányképei a magyar dzsentri lányoknak.

Én istenem! a leány fiatal, aztán meg otthon is beléje plántálják azt, hogy a világ csak az elegáns emberek részére termi virágait, hogyan csodálná, hogyan iparkodna utánozni azokat, akik olyan sikkesen tudnak szemétt forgatni, „racscsolni” — képmutatás-

kodni — akárcsak azok a mágnás hölgyek, akiket a fővárosi Gerbeaudnál mamájával együtt annyira megcsodált, hogy soha el nem tudta őket feledni.

Most veszi csak észre, hogy ő is közöttük van, most veszi észre, hogy itt az isteni alkalom olyanná válni, mint az általa és kedves mamája által imádozottak.

Már hogy törődne ő azzal, hogy Petőfi milyen szépen énekel a pusztaságról, hogy itthon a Jóska kocsis is azon sopánkodik: pusztulunk, fogyunk — mikor a Hohenfels baronesse most magyarázza, mi az a kamarási óspróba, melyik a legelegánsabb dragonyos ezred, milyen felségesen szép a „Wiener Salon leben” és ki a leghíresebb tennis játékos Biarritzban.

És a nevelők, a jó angol kisasszonyok. Azok a „jól nevelt” hölgyek, akik voltaképpen soha sem voltak jól nevelve, mert őket is ilyen leobersdorfi pompás zárdákban grófi életre készítették elő. De amikor készen voltak telve jó modorral, sikkkel, menuette hajlongással, a grófi papa föbelőtte magát, otthon tanyát ütött a szegénység — nem marad számukra más, mint angol kisasszonyokká válni, mert közönséges guvernantnak menni mégis derogált és nem lett volna tekintélyük — ami jelen állásukban van bőven.

Ez a kvalifikáció ad azután jogot azoknak a hölgyeknek, akik szülteletüknél fogva képmutatásra voltak nevelve, hogy a magyar leányokat elbódítsák a magyar nemzetől, attól a nemzetől, amely a multban csak nagy, hatalmas asszonyokat mutatott büszkén a világnak — és soha olyanokat, mint az a nemzet, melynek nyelvét mint minden haladásnak, hatalomnak, rangnak és vagyonnak egyedüli eszközét oly kérlelhetetlenül oktörojják az idegenbe „kinevelni” küldött magyar leányokra.

Szomorú ez a kép, de való. Idegen utánzás a mi átkunk, mely utját állja uton-utfélen legfontosabb nemzeti törekvéseinknek.

A „társaság” csak úgy véli megőrizhetni azt a tekintélyt, melyet kioroszakolt talán vagyona, talán gögje által — ha megveti a nemzet nyelvét, szokásait és idegen szokásoknak hódol még a napi imádságában is.

Miért pang iparunk, miért mostoha gyermekünk nekünk a magyar művészet, a magyar irodalom? Mert bálvány a vezető társadalomnak az angol holmi, a francia műkincs — a magyar: az semmi!

Mentett, valcer, kék vók kell azoknak, akik „tonangeberek” akarnak lenni e hazában, mert a magyar csárdást csak akkor lejtik, ha a magyar voltokkal valami néptünneplényen kell tüntetni: népbolondításra!

És ezek a pólózók, kék vókozók, angol ruhákban járó familiák ellenségei a nemzetnek, mert a nemzet testében idegen testet képeznek és saját gyermekeiket is annak a zsoldjába szegődtetik, aki voltaképpen rájuk sem hederit: t. i. az általuk bálványozott idegen nemzet!

Magyar nevelőintézet nem kell nekik, a lányokkal lenézetik a magyar intézményt, mert dőre vágyaiknak netovábbja a természet ellenes külföldi előkelőség!

Ujjal kellene rá mutatni minden szülőre, aki renegátot nevelt gyermekéből akkor, mikor Magyarország milliókat költ a magyar gyermekeknek magyar nevelésére és egész légió kintű tanárral büszkélkedik!

Ujjal kellene rájuk mutatni, hadd ismerje meg őket mindenki, hogy: ime ezeknek

nem imponál Magyarország 1000 éves multja — de a magyar kenyéren élni jól esik nekik! Talán a kivándorlásnál is kárhózatosabb az a vakond munka, amit az oly szülők végeznek, akik elvesztik a jogosultságot arra, hogy magyarnak tekintsék őket. Évenként ezer és ezer leány megy ki a külföldi zárdákba magába szívni az osztrák és francia szellemet, hogy kívánhatnánk ezektől azután később, hogy magyar szellemben neveljék gyermekeiket?

Nagyobb ellenségei nek minden magyar törekvésnek, mint bármely oláh agitátor: mert megtagadták gyermekeikkel a saját nemzeti mivoltukat.

Tekintsük őket tehát olyaknak, akik elszakadnak a nemzet testétől, ne csodáljuk meg őket, ha előttünk kék vókot ugrálnak, vagy francia idézetekkel szégyenítik meg annak a nagy nemzetnek nyelvét, mert hiszen ebből áll az egész műveltségük, hanem sajnálkozunk fölöttük.

A magyar anyák pedig, akiknek szívük dobogása összeforr a nemzet szívének dobogásával, tartsák elrettentő példának leányaik előtt azokat a subogó dámákat, mert azok soha sem lesznek ez életben boldogok.

Mert az a nő, aki idegen istent imád, az megtagadja saját istenét!

Az isten pedig nemcsak megbocsájtani — de büntetni is tud!

Petőfi emléke.

Övennégy éve porladozik a nemzet halhatatlan szellemű dalosa. A fejedregházai sikon döfte át a nemes szívet egy kozak gyilkos dárdája. Elcsorgott lángtűzű vére, megszünt dobogása hatalmas szívének, lüktetése, teremő elméjének.

1849. július hó 31 én halt meg Petőfi. A nagyok legnagyobbja! Az énekesek énekes. Szemeinek lehunyásával nemsokára eltűnt a magyar szabadság, melyért csodás dalokban sóvárgott.

Emlékezzünk. A mult század legkimagaslóbb szelleme hassa át, termékenyítse meg a lelkeket. Gondoljatok a dicsőre, a szentre, aki huszonhét éves rajongásával, rendületlen hazaszeretettel és halált megvető bátorsággal rohant a küzdő honvédek sorába.

A csatamezőn kereste a halált és a nemzet örök gyászára ott lelte legendás halálát. Beletemetkezett a névtelen hősök közös sirjába. Visszatért az anyaföldhöz, melynek valamely csodalatos creje teremtette meg a magyarságnak örök időkre való dicsőségére. Vagy talán a legfényesebb csillagzat lökte ki magából a lánglelkű költőt, a zengő szavu diadalmas dalnokot, a szabadsághősök siratott hőroszát.

Imádkozzunk a költözött lelkeért, a legdrágább kincsek forrásáért, szent nemzeti ereklyeért. Imádkozzunk, hogy szelleme időtlen időkhig tartsa hódításban azt a népet, melynek boldogságáért, jövődjéért eldobta életét, hirnevét, nagyságát, családját.

Vármegyei közigazgatási bizottsági ülés.

Vármegyénk közigazgatási bizottsága folyó hó 3 án d. e. 9 órakor tartotta meg rendes havi ülését, melyen Latinovits Pál főispán elnökölt. A bizottság tagjai részéről jelen voltak: Vojnits István főjegyző, dr. Csernyus Pál tb. főügyész, dr. Frank Mihály árvaszéki elnökhelyettes, dr. Pavlovits Simon vármegyei főorvos, Gräff Nikáz kir. tanfel-

ügyelő, Szigethy Vilmos h. pénzügyigazgató, Latinovits Géza, Eigl József, Fernbach Károly bizottsági tagok. Az ülés jegyzőkönyvét Sztrilich Béla vármegyei aljegyző, a bizottság állandó jegyzője vezette.

Latinovits Pál elnöklő főispán a tagokat szívélyes szavakkal üdvözölvén, az ülést megnyitja. Az ülés első tárgya Györffy Géza kir. tanácsos pénzügyigazgató bucsulevelének felolvasása képezte.

Györffy Géza bucsuja.

Györffy Géza kir. tanácsos zombori pénzügyigazgató a pénzügyminiszter elhatározása folytán a lévai pénzügyigazgatósághoz helyeztetett át. Ezen alkalomból Györffy Géza bucsulevelet intézett a közigazgatási bizottsághoz és itteni működése körében tapasztalt jóindulatu támogatásért hálás köszönetet fejezi ki és arra kéri a közigazgatási bizottságot, hogy jó emlékezetében továbbra is megtartsa.

Erre dr. Pavlovits Simon vármegyei főorvos, a társadalmi közéletnek kimagasló és ügybuzgó munkása a következő szép, magas beszédben méltatta Györffy Géza kir. tanácsos, pénzügyigazgató, ugy hivatali, mint társadalmi nagy érdemeit.

A beszéd a következő:

Kérem nekem megengedni, hogy a távozó igen tisztelt pénzügyigazgató urnak, eme bizottságnak eddig, egyik kiváló tagjának körünkből való távozása felett érzett őszinte sajnálkozásunkat, jelen alkalomból kifolyólag, kifejezést adjak.

Nem mondok újat, ha azt állítom, hogy nem köznapi tehetség nyilatkozik meg abban, ha egy férfi, exponált position, mint köztisztviselő és hazafi, mint ember és cimbor a mai nagyon komplikált közéleti viszonyoknak közepette, helyt tud állani. Az észbeli képességek és szívbéli jó tulajdonságok egész tömegének jelenlétere, és azoknak lélektanilag elemelhetlen összhangra van szüksege, hogy hivatalos működéséhez, ugy politikai és társadalmi szerepléséhez fűzőtt, túlfokozott igényeknek kellőleg megfelelhessen.

A távozó pénzügyigazgató urat mindenkor hivatásának magaslátán állónak láttuk minden tekintetben; mint köztisztviselőt és hazafit, mint embert és cimborát egyaránt.

Azért tisztelettel bátorkodom javasolni: hogy vármegyénkben kifejtett tevékenysége felett elismeréstünk, ugy távozása feletti igaz sajnálkozásunk, jegyzőkönyvileg megörökíttessék.

Az éljenséssel fogadott beszéd után a közigazgatási bizottság dr. Pavlovits Simon ezen indítványát egyhangulag határozattá emelte.

Börtönvizsgálat.

Latinovits Pál főispán elnöklete alatt dr. Pavlovits Simon főorvos, Szemző Gyula, dr. Alföldy Árpád bizottsági tagok, Sztrilich Béla, Linczinger Gyula kir. alügyész és Karácsonyi László fogházfelügyelő közreműködésével a zombori kir. ügyészségi fogház megvizsgálására kiküldött bizottság megselelte.

A szemle után Latinovits Pál főispán ugy a kir. ügyésznek, mint Karácsonyi László fogházfelügyelőnek a tapasztalt rend, tiszta ság és jó bánásmód felett teljes megelégedését fejezte ki.

Szemző Gyula bizottsági tag egyes rabokhoz kérdéseket intézett a velük szemben követett bánásmódról és mindegyiktől azon választ nyerte, hogy teljesen meg vannak elégedve és az örök jól bannak velük.

Az ügyészség havi jelentéséből kiemeljük a következő adatokat: A rend és tisztaság példás, a felügyelet és biztonság kifogástalan, szökési eset nem fordult elő. Az egészségi állapot kielégítő. Az élelmezés, melyet a fogházfelügyelő, a fogházorvos és az ügyész megvizsgált és az általuk ellenőriztetett, kifogástalan. Fegyelmi büntetés nem volt. A fogházban 78 letartóztatott van. Az egészséges és jogérvényesen elítéltek kivétel nélkül részint házi, részint nyomdai munkával foglalkoztatnak, melyből az állam részére 83 kor. 96 fillér, a rabok részére 73 kor. 62 fillér folyt be. A bódási, bacsulai és apatini járásbíróági fogházak minden tekintetben kifogástalanok.

Államépítész.

Sztaukovits György a m. kir. államépítészeti hivatal főnöke, az általa képviselt közigazgatási ágról szóló jelentéséből közöltek.

A törvényhatósági közutak és az azokon levő műtárgyak állapota kielégítő. A bacs—zsablya—titeli közut, Ó, Ujsoóvé, Óker községek, a zombor—palánkai t. közut a közforgalomnak átadatott, Obrovác és Palánka közuti szakaszán a földmunka befejeztetett. A törvényhatósági és községi közutak törzskönyvi műveleteinek helyszini hitelesítése, 20 községben folyamatba van.

Közdadók.

Szigethy Vilmos h. pénzügyigazgató havi jelentése a közdadók állásáról közli, hogy július havában egyenesadóban 120,922 kor. 61 fill., hadmentességi díjban 342 kor. 83 fill., bélyeg- és jogilletékben 43,812 kor. 20 fill., fogyasztási és italadóban 80731 kor. 05 fill., tanítói nyugdíjban 2390 kor. 97 fill., országos betegipótlási pótladóban 1365 kor. 64 fill., közli még a jelentés az engedélyezett házadó mentességeket.

Közegészségügy.

Dr. Pavlovits Simon vm. főorvos július havi jelentése a vármegye közegészségügyi állapotát közli. Kiemeljük, hogy a jelentés szerint július hó folyamán az általános egészségügyi viszonyok kiválóan kedvezőek voltak, mely a meleg időjárás befolyásának köszönhető. Néhány esetben előfordult roncsosó toroklob, vörheny, kanyaró, hagymáz, hőkhu rut, himlő. Trachomás egyén gyógykezeltetett összesen 9887, ebből 8998 valódi, 889 trachomagyannus. A gyógyszerárakban anynyiban történt változás, hogy Kiss Sándor ómorovici gyógyszerész gyógytárat Knéz Mihály gyógyszerésznek bérbe adta.

Állategészségügy.

Kuszena János kir. főállatorvos állategészségügyi viszonyokról számol be terjedelmes jelentésében. Közli, hogy az állatok közt lépfene, veszettség, takonykór, sertés orbánc fordult elő. A sertésvész Bácskula, Csurog, Bácspetrovác, Cservenka, Bukin, Bácsmadaras, Németpalánka és Obecse községekben megszünt. Az állategészségügyi szakszolgálat a főállatorvos gondos és szakszerű felügyelete alatt kifogástalan volt. Az általa meg-ejtett vizsgálat alkalmával figyelemre méltó hiányokat nem tapasztalt.

Tanügy.

Gräff Nikáz, kir. tanfelügyelő terjedelmes és a tanítás általános menetére kiváló gondal szerkesztett jelentéséből kiemeljük a következő közérdekű adatokat: Meglátogatta a tanfelügyelőség A da községét és ott a r. kath. elemi népiskolákat rendben találta. A gör. ke. iskolában a magyar nyelv tanítása

örvendesen halad. — Zenta városi polgári leányiskola még mindig célszerűtlen bérhelyiségben van. — Obecsén a leányiskola helyisége elég jó, de felszerelése hiányos. A gör. kel. iskolában a magyar nyelv tanítása elég sikeres. A községi és felekezeti óvodákat az óvóköteles gyermekek nagyszámmal látogatják. — Sándor községben az iskola építlet célszerűtlen; az idegen ajku gyermekek jó eredményt tanúsítanak, ez a tanító fáradhatlan munkásságát dicséri. — Zsablya községben a szerb gyermekek meglehetősen tanulják a magyar nyelvet. A katolikus iskolákban a tanulási eredménye kifogástalan. Gyurgyevó községben az eredmény kifogástalan, különösen a ruthén ajku gyermekek tanúsítanak szép előre haladást a magyar nyelvben. — Goszpodince községben a magyar nyelv tanítása nem felel meg a követelményeknek.

Ezen kívül ülést tartott a közigazgatási bizottságnak gyámügyi felelősségi küldöttsége, fegyelmi választmánya és a megyei pótdó egyéneknél kivételére elleni felszólamlások elintézésére hivatott küldöttség.

Ezzel az ülés tárgysorozata kimerülve, az ülés a tőispán elnökletével véget ért.

A bácostopoljai sztrájk.

A Bácostopolja, Omorovica és Bajsa körül lefolyt nagyarányú munkásmozgalom adatairól és körülményeiről rendkívül érdekesen számol be az a gondosan szerkesztett jelentés, mit Tirts Béla csendőrhadnagy, az ujvidéki szárny parancsnoka a napokban küldött be a szegedi II. kerületi csendőrpáncsnoksághoz.

A jelentés szerint a Bácostopolja, Omorovica és Bajsa községek határaiban levő nagybirtokokon a júliusi nagy dologidőkre több, mint 2600 munkás gyülekezett össze. A szocialisták budapesti központi vezetősége érintkezésbe lépett a munkásokkal s a sztrájk céljából a gazdasági cselédek ez ideig körülbelül 374 koronát tevő üzletési minimumának emelését tűzte ki.

Az agitálás megindult s a 2600 munkás közül rövid idő alatt 1900-an állottak a vörös zászló alá.

Erejtük tudatában a szocialista munkások fenyegetőzni kezdtek, mire a szegedi csendőrkertletti parancsnokság Tirts Béla hadnagy parancsnoksága alatt 82 csendőrt vezényelt ki a forrongó községekbe.

A képviselőválasztás idejére tiltták ki a sztrájk megkezdését. Közben megérkezett Grossmann Miksa budapesti szocialista vezér, ki több titokban tartott szűkebbkörű értekezleten élesztette a fellobbant lángot. A vérszemet kapott munkások nyíltan hirdették, hogy a topolyai képviselőválasztásra kaszálkkal mennek be s meg fogják mutatni hatalmukat.

11-én reggelre özv. Vojnits Jakabné, 12-én pedig báró Vojnits István birtokán kitűtött a sztrájk, melynek vezetői a gazdasági cselédek voltak.

Tirts hadnagy 8 különítménnyel gyűrtül szerűleg vette körül az elégedetlen munkásokat, másrészt pedig Császár Péter főszolgabíróval együtt felvilágosításokkal igyekeztek megnyugtatni a munkásokat.

Bár a sztrájkba lépő munkások súlyos természetű szerződészegést követtek el, a hatóság elállott megbüntetésüktől, mert az esetleg eszközölt letartóztatások feltétlenül vérontást vontak volna maguk után.

20-án aktivitásba lépett a cselédség s a dolgozni akarókat megakadályozva munkájukban, belekényszerítették a sztrájkba.

A nagybirtokokosok táviratilag 100 munkást kértek a földmivélségi minisztertől.

A helyzet ekkor lett legváltóságosabb elannyira, hogy egy század honvédszázadot is kivezényeltek a forrongás színhelyére. A levegő valósággal izzott a felkavart szenvedelyektől s csak a hatóságok tapintatos, — részünkről eléggé nem dicsérhető — eljárásának köszönhető, hogy vérontásra nem került a sor. A mozgalom csillapulásának érdekes és közvetlen oka az volt, hogy a sztrájkoló munkások értesültek, a termés kitűnőségéről, másrészt többen észre téve a tél nyomorának ijesztő rémétől, kapacitálni kezdték a sztrájkolókat.

A veszedelmesnek készülő munkásmozgalom fokozatosan csöndesedett. Grossmannék még megpróbálkoztak volna egy gyűléssel, de a hatóság nem adott rá engedélyt.

Julius 25-én elvonultak a huszárok, s miután majd minden munkás hozzáfogott a dologhoz, — egy-két különítmény hátra hagyásával a kivezényelt csendőroket is visszavonták.

H i r e k.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Gajzágó Ferenc zombori ny. pénzügyi irodavezetőt a treneseni pénzügyigazgatóságához pénzügyi irodavezetővé nevezte ki.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Gróf Kálmán ujvidéki adóhivatali tisztet a pozsonyi adóhivatalhoz adóhivatali segédde nevezte ki.

Uj csendőrszárnyparancsnok. A honvédelmi miniszter Szepes György m. kir. csendőrszázadost Ujvidékre szárnyparancsnokká nevezte ki.

Egyházi hír. Dr. Schweitzer Ferenc a római német magyar kollegium növendékét Rómában szerpappa szentelték. Kostralik Antal és Tantos Gyula ugyanazon intézet növendékei pedig Rómában a hittudori vizsgát tették le. — Drozdik Imrét Okanizsáról Horgosra, Morvay Imrét Horgosról Okanizsára kápláni minőségben áthelyezték.

Keresztszentelés. Szép példával buzdít a hiszteretetre és vallásosságra Loogó József zombori földbirtokos. Egy szép keresztet állított Isten dicsőítésére fel a város határában levő birtokán, melyet nagyszabású ünnepség keretében vasárnap folyó hó 2-án szentelték fel. A felszentelést Agatics Boldizsár káplán végezte nagyszámu meghívottak jelenlétében. A beszentelés előtt szép beszédben méltatta a földbirtokos vallásos cselekedetét. A felszentelésnek gyönyörű idő kedvezett és azt nagyszabású lakoma követte. A sok meghívott között városunk előkelőségei közül ott voltak: Hauke Imre polgármester és neje, Koczkar Zsigmond kir. tanácsos nejével és bájos családjával: Adrienne, Zsenny és Alice urleányokkal. A lakoma a legkedélyesebb hangulatban a hajnali órákig tartott.

Requiem a szerencsés pápaválasztásért. A római egyház nagy gyászából Zombor város katolikus hvei is kivették részüket. Amióta a Lumen de ecolo pápája XIII. Leo elhunyt, két alkalommal hangzottak fel a plébániatemplomban az áhitatos imák hangjai. Az első alkalommal — melyről lapunk mult számában emlékeztünk meg — az elhunyt egyházfejedelem lelke üdvösségeért szállt Istenhez. A másik szentmise a szerencsés pápaválasztásért folyt le. A hívők részvéte ezen az ünnepi szentmisén is impozánsul nyilatkozott meg. A szentmisét Fejér Gyula apáplébanos celebrálta fényes segédlettel. A requiemben résztvett a vármegye tisztikara Latinovits Pal főispán és Karácson Gyula kir. tanácsos, alispán vezetése alatt. A szentmise alatt a kaszinói dalárda Zangl világhírű miséjét, mely az egyházi zene egyik drágagyöngye, énekelte kiváló művészettel.

A Venisanctét az összdalárda, Szabados Béla Mária énekét pedig Staudacher József, az „Agnus Dei“ t Haydn-tól dr. Kneifel István énekelte igen szépen. A kiváló magán énekek általános mely hatással voltak az ájtatos hívőkre és emelte az áhitatot. A misét Marschall Béla kísérte a nála megszokott finomsággal és művészettel.

Dr. Császka adománya. Kalocsa nagyevő érseke dr. Császka György a bajai céllövő társulatnak jubileumára 50 korona lövészeti díjat adományozott.

Esküvő. Boross Lajos pénzügyi számírt, lapunk kedves szavu póétája, ma délután 5 órakor vezeti oltárhoz a római kath. templomban özv. Mráz Zsigmondné urnó leányát, Irénkét.

Honvédeink a királygyakorlatokon. Honvédezedtünk folyó hó 14-én indul Lugos környékén tartandó királygyakorlatokra. Ez alkalomra behívták már a tartalékos tiszteket és a legényeket és azok f. hó 6-án vonulnak be. Ugyancsak bevonulnak e hónapban a honvéd póttartalékosok is, akik azonban Tircsa főhadnagy parancsnoksága alatt helyben végzik a gyakorlatokat.

Beszámoló. Mukits Simon Szabadka város II. kerületének országgyűlési képviselője e hó 15-én tartja beszámolóját. Beszámoló beszédében megfogja okolni kilépését a függetlenségi pártkorból választói előtt. — A beszámolóra több képviselő is lerándul Szabadkára.

Ejegyzés. Deszpi János vármegyei tisztviseelő eljegyezte Cziczmann Paula kisasszonyt Zomborban.

Tűz a bánatban. Vasárnap délután városunk nyári csendjét tűzi láрма zavarta fel. Megkondultak a harangok és az önkéntes tűzoltó egyesület riadó trombitaszóval vonult fel a szerkocsikon a fecskendőkkel és szerelvényekkel. A tűz színhelyét a magasba törő füstgomolyag és a benne felemelkedő lángsugarak jelezték. A tűz a bánát külváros bálvány-utcájában egy nádfődeles hazban tört ki. A tűzoltóság szakavatott gyors munkájával oltotta a tüzet és azt lokalizálta. A tűznek nagy néző közönsége volt, mely a szűk utcát teljesen megtöltötte. A rendőrség részéről vezetője Thurszky Jenő főkapitány, a tűzoltóság részéről Czedler János parancsnok volt jelen, ki a tűzoltók munkálatát vezette az alparancsnokok segédletével. A tűz oka ismeretlen és a tűzrendészeti vizsgálat folyamatban van.

Aranymise. Schweitzer József, a kalocsa-bácsi egyházmegye papi és honfi erejében gazdag éneklő kanonoka, pápai prelátus, folyó hó 2-án ünnepelte meg ötvenéves áldozarságát. A mindenható Isten, akinek Krisztus szive szerinti papja, megáldotta hosszú élettel. Önfeláldozó buzgalom, kegyes szeretet jellemzi. Ünnepi aranymiséje alkalomból úgy az egyházi, mint papi körök tisztelettel és szeretettel üdvözölték. Ad multos Annos!

Lövész-ünnepély. Az obecsei lövészegylet, melynek diszelnöke Gromon Dezső honvédelmi államtitkár, augusztus 9-én szép ünnepély keretében fogja megülni főnállásának 25 éves jubileumát. Az egylet történetének megírásával a lövölde titkárát: Fárbas József tanítót bízták meg.

Uj vasut. Obecsei tudósítónk írja: Az obecse—zombori vasut tervezetése évek óta tart, de úgy látszik most már a megvalósuláshoz közeledik ez a hiányt pótolni hivatott vasuti összeköttetés, amely éppen Bácska közepét szeli majd át és így köti össze a Bácsangot tul a Dunával és Fiuméig a tengerrel. Az engedményesek ugyanis a részletes terv felvételével megbízták egy mérnököt, aki Zomborból kezdte meg a fölmérést és már Csarvenkátg haladt.

A tüdővész pusztítása. A budapesti szanatorium egyesület megbízásából szerkesztett „Tuberkolózis“ mult száma a tüdővész pusztításáról statisztikát közöl. Ebből közöljük, hogy a belügyminiszter jelentése szerint ez év május havában tüdővészben elhaltak száma Bács Bodrog megyében 229 volt. Szabadkán 21, Baján 3, Ujvidéken 14, Zomborban 11.

Leccapolótársulati ülés. Hauke Imre polgármester, mint a zomborvidéki leccapoló társulat elnöke értesíti a választmány tagjait, hogy miután az e hó 2-ára összehívott ülés közbejött akadályok folytán megtartható nem volt, az f. hó 18-án délelőtt 9 órakor fog megtartatni.

A nyári szünet és az adóhivatal. Köztudomásu a közönség körében az a körülmény, hogy városunk, valamint az egész ország közhivatalaiban szünetel a délutáni munka a jelenlegi rettenetes hőségben. Annál feltűnőbb azonban az, hogy azok a tisztviselők, akik egész életükön át minden emberi erőt meghaladó, szellemtelen, ideget ölő munkát végeznek silány javadalmazás mellett, azoknak egy pillanatot sem jutott abból a kedvezményből, amihez a humanitás szempontjából minden munkás embernek joga van. Ezek a derék és szorgalmas emberek az itteni adóhivatal fáradságtalan tisztviselői. Reggel 8—12-ig, délután 2—6-ig ott ülnek azokban a fülledt levegőjű helyiségekben, amelyekben naponként száz és száz ember fordul meg és miután köpöcsésze sehol sem található, odaköpköd a padlora. Szinte hihetetlen és mégis ugyan, hogy e helyiségeket évenként csak 3—4-szer tisztogatják, festeni pedig talán emberemlékezet óta nem festettek. Tessek csak belépni most nyáron azokba a régi helyiségekbe, micsoda emberkinzói fülledt kamrák azok, micsoda levegő fűti meg még a nem finnyás orrokat is! És azoknak a hangyaszigoralmu embereknek, akiknek naponként ebédre 1 óra, családjukkal való szórakozásra vacsora után 1—2 óra marad, egy egész heti idegettépő gépies munka után egy szabad vasárnap délutánjuk van, azoknak ott kell görnyedni a fülledt, dohos levegőben most a borzasztó forró délutánokon 2 órától 6 óráig, amikor egy a pénzügyigazgatóság, valamint a többi hivatalok összes tisztviselői pihennek. No hát ez egyszerűen emberkinzás és megütközik rajta városunk egész közönsége. Mi semmiféle megokolását ezen állapotoknak el nem fogadhatjuk, mert ez nem történik a közönség érdekében. A közönség bir annyi belátással, hogy délután nyugodtan hagyja pihenni azokat az amugy is teljesen kimerült embereket, de nincsen belátása, nincsen humanus érzése az állam bürokráciájának. Ismerjük azonban a derék és általán tisztelt hivatalfőnököknek humanus gondolkodását és azért meg vagyunk győződve arról, hogy ő mint mindig, úgy most is szíven fogja hordani tisztviselőinek jogos ügyét és közben fog járni felettes hatóságánál, hogy a nyári szünet még ez évben megadassék azoknak, akik azt igazán megérdemlik. Egész közönségünk megbotránkozik a jelen állapotokon, miután nem titok a helyzet, tessék tehát a munkát félre tenni, ha az emberi jogról esik szó. Magyarország nem fog azért tönkre menni. Mert a hazának is egészséges munkára van szüksége és nem kényszer munkára. Mi figyelemmel fogjuk kísélni az intézkedéseket.

Eljegyzés. Mentényi János ujvidéki járási irnok eljegyezte Rohrböck Mariska kisasszonyt, Rohrböck Ferenc bajai posta- és távirólist leányát.

Ujságíró és tanító című mult keddi közleményünkre vonatkozólag, melyet egy ujvidéki lapnak közölt hire nyomán vettünk at, Csernyei Mór tanár úrtól egy nyilatkozatot vettünk, melyben ellentmond a nevezett lap azon allításának, hogy sértő levelet irt volna Fridmann szerkesztőnek. Kijelenti továbbá, hogy ellene hajsztát indítottak, melynek ő áldozata lett. Miután azonban álláspontja feltétlenül jogos és a bizonyítékok kezei között vannak, megsértett egyéni reputációjának helyreállítására sajtópert indított a hajsza kezdeményezői ellen. Készséggel tesszünk eleget a nyilatkozat bektildőjének, midőn a fenti sorokat im közreadjuk és őszintén kívánjuk annak előrebocsátásával, hogy mi az ügyvel tovább foglalkozni nem akarunk — hogy az helyes és igazságos befejezést nyerjen.

A zentai mezőgazdasági és iparkiallítás előmunkálatai teljesen be vannak fejezve és a kiállítási tárgyak elhelyezése folyamatosan van. A termek, folyosók és parkok

rendezése a kívánt időre teljesen elkészült és az ünnepélyes megnyitás folyó évi augusztus hó 15-én akadálytalanul meg fog történni. A végrehajtó bizottság meghívására a földmívelésügyi miniszter megígérte, hogy személyesen alig jöhetvén, a megnyitáson okvetlenül képviselteti magát. A kiállítás megnyitására szolgáló csarnok, melyben később a zenekar nyer elhelyezést, az ácsipar valódi remeke. A kiállítási bizottság megállapította a bírálat szabályait és megalkotta a bizottságokat. Az orsz. iparegyesület élénken érdeklődik a kiállítás iránt, a saját kebeléből bírálókat küldött ki és az érdemeseknek 4 ezrt és 8 bronzérmeket szavazott meg. A Szegeden megnyitandó és Zentán folytatandó iparoskongresszusra ez ideig a kamara területéről 400 iparos jelentkezett. Bács-Bodrog vármegye tanító egyesülete augusztus hó 16. és 17-én Zentán tartja évi nagygyűlését és ugyanitt tartja évi közgyűlést és a vármegye állatorvosai is. A kiállítás parkjának kiállítására szolgáló villamos iv- és izzólámpák bevezetése megtörtént és a próbavilágítás fényesen bevált. A kiállítás végrehajtó bizottsága a közs. iskola tantermeiben ágyakat rendezett be, hogy a minden irányból jelentkező csoportos kiscsajda és iparos látogatókat elszállásolhassa.

Arató ünnep. Az óbecsei földmives ifjuság egyesülete nagyszabásu arató ünnepet fog rendezni, amelyre Jauch Ferenc plebános és elnök vezetése mellett már folynak az előkészületek.

Egy tanító ünneplése. Kishegyesről írják: Ötvenöt esztendeje, hogy Body György községünkben népevelői hivatását folytatja. Az őszbeborult tanító még ma is mint tényleges tanító működik. Kishegyesnek alig van két embere, kit nem ő tanított volna, tanításának sikere kitérni abból is, hogy Kishegyesen minden tanítványa írni-olvasni tud. Csodálatos, hogy ily hosszú idő óta működő tanító kitértetésre nem ajánlatott. Az érdemekben dus öreg urat most, szt. Anna napján, folyó hó 26-án a kishegyesi bucsu alkalmából nagy ovációkban részesítették nemcsak kartársai, de az egész környék, mert e napon volt 55 éve, hogy tanítóvá választották meg. E napon az ősz tanítóinak háza valószínű bucsujárás volt, 8 gyermeke, 2 menyje, veje, 10 unokája s hitvese társaságában fogadta a szívélyes üdvözlöketek.

Iparosok kirándulása. A szegedi kereskedelmi és iparkamara által folyó évi augusztus 20-án Szegeden rendezendő kertletti ipargyűlés tudvalevőleg össze lesz kötve hasznos tanulmányokkal, amiket bőségesen nyújtanak a Szegeden működésben levő nagyobb ipartelepek, szövetkezetek, gyárak, ipari szakiskola stb. Az iparosok nagy kezzel föl is kapták az alkalmat, amennyiben a kertlet két vármegyéből már eddig is több mint 500-an jelentkeztek a gyűlésre. És pedig: Szabadkáról 97, Ujvidékről 64, Bajáról 22, Okanizsáról 51, Óbecséről 40, Zentáról 32, Cservenkáról 37, Palánkáról 20, Bezdánból 48, Apatinból 4, Topolyáról 28, Dorozsmáról 17, Osóvéről 21, Gajdobráról 7 résztvevő jelentkezett. Kisebb számban jönnek még Temerin, Petrovoszelló, Bulkesz, Zsablya, Kulpin, Futtak, Kucura, Sándor stb. községekből. Nagyobb csapatok vannak még jelezve Hmvasárhelyről, Szentéről, Zomborból, Csongrádról stb. A gyűlés tehát nagyarányúnak ígérkezik annál is inkább, mert össze van kötve két nagyobb szabásu kirándulással. Az egyik Zentára tervezetik az ottani ugyanaz időben nyitva levő kiállítás megtekintése és a gyűlésnek ott való folytatása céljából. A másik kirándulás Budapestre terveződik, ahol Szent István napján nyílik meg a szegedihez hasonlóan rendezendő kertletti munkakiállítás és ahol a kir. technologiai iparmuzeumban bemutatásra kerülnek a kisiparban használatos összes munkagépek működésük közben. A kereskedelemügyi miniszter nagy fáradsággal gyűjtötte össze a munkagépeket és augusztus hó utolsó felében allandoan tizembe tartatja azokat, hogy a kisiparosok szemlélhessék az üzemükben előnyösen felhasználható segédeszközöket. Ez alkalommal tervszerint a Szegedre ránduló bácskai és csong-

rádmezei iparosok közt csoportos kirándulás lesz Budapestre, az éjjeli vonattal augusztus 20-án indulván föl és este érkezvén baza. Budapestben eltölteni egy teljes nap van és másnap minden résztvevő otthon lehet. A budapesti utra is félárú III. oszt. menetjegy kedvezmények állnak rendelkezésre. E kedvezmény augusztus 18-tól szeptember 18-ig érvényes. Igénybe veheti minden iparos, aki a budapesti kertletti kiállítást és a munkagépeket megtekinteni kívánja. Igazolványokat készséggel küld levélbeli kérésre a szegedi kereskedelmi és iparkamara.

Műkedvelői előadás. A rácmiliticsi tanuló ifjuság folyó évi augusztus hó 9-én a Bruck-féle vendéglő összes termeiben táncal egybekötött jótékony célú műkedvelői előadást rendez. Műsora: Egy ideges ember, monológ. Előadja: Bene Menyhért. A botcsinálta doktor. Irta: Molier. Rendező: Bene István jegyző.

Eltűnt előjáró. Óbecséről írja tudósítónk: Nagy szenzációra ébredtek a napokban az óbecseiek. Hira futott, hogy egyik előjáró: Tanaszin Mladen esküdt eltűnt a városból nyomtalanul, kellemetlen emlékeket hagyva maga után. Tanaszin tényleg két hete már, hogy nem jelent meg a városbázán és jellemző a városbázán uralkodó ellenőrzésre: csak a napokban jutott valakinek eszébe, hogy keresse a tanács eme érdemes tagját, akinek úgy látszik, csekély hasznát vehették, ha 14 napig nélkülözhető volt minden feltűnés nélkül. Tanaszint az őszszel választották meg esküdtnek. Megunta a kovácsmesterséget és hogy eltűnjön lehessen, minden követ megmozgatott. Nagy nehezen, áldozatok árán meg is választották, de úgy látszik sem hiúságát, sem vágyait nem elégítette ki a drága kortesek által szerzett állás és a feje fölött összecsapó adósságok elűl jónak látta jobb hazába költözködni. Az esküdt eltűnésének híre csakhamar jelentkeztek az érdekeltek és károsult felek, akiket részint váltókkal, részint kölcsönökkel rántott be. Hátrahagyott illeten adósságait kétezer koronára tesszik eddig. Reisi közs. bíró azonnal vizsgálatot tartott hivatalos helyiségében, ahol azonban eddig mindössze néhány koronányi tanpénzhiányt találtak. Ugyanis ő vezette az iskolamulasztók ellenőrzését és szedte be a büntetéspénzeket. Ebből hiányzik valami csekélyebb összeg. Most beszélük azután, hogy Tanaszin már régebben emlegette távozását. Ugyanis ő Szerbiából nőtült és a szomorú belgrádi események után örömmel emlegette, hogy egy rokonuk miniszter lett és az majd ad neki Belgrádban állást. Így tehát azt hiszik, hogy Tanaszin Szerbiába távozott, ahova felesége előbb elutazott volt. Más verzió szerint az eltűnt esküdt már Amerikában van. Ugyanis Tanaszinnak testvére levelet kapott bátyjától, amelyben azt írja Belgrádból, hogy onnan Amerikába távozik, ahol mint kovács, hiszi, hogy jól fizetett állást fog találni. Amint bizonyossá lett Tanaszinnak a szökése, a járási főszolgabíró elrendelte felfüggesztését az engedelem nélkül távozott esküdtnek és ha két héten belül nem jelentkezik, úgy elmozdítottnak tekintetvén, új választást fog elrendelni.

Ujméhészeti vándortanítói kerület. A földmívelésügyi miniszter Bács-Bodrog, Temes, Torontál, Csongrád, Heves és Jász-Nagykun Szolnok vármegyékre kiterjesztett hatáskörrel egy új mészeti vándortanítói kerületet szervezett s a kertlet ügyeinek ellátásával Kisely Ede az eddig Kis-kunfélegyházán székelő I. kertletti vándortanítót bízta meg, ki egyidejűleg eddigi székhelyének megszüntetésével Temesvárra helyezte át.

Egy uriaszony öngyilkossági kísérlete. Óbecsei tudósítónk írja: Özv. Herbst Fülöpné óbecsei fényképész öngyilkossági szándékkal sósavat ivott. Az öreg asszony többször panaszkodott életuntágról s a napokban délelőtt, míg leányai a műteremben dolgoztak, addig ő mintegy 25 grammnyi sósavat (választó-vizet) ivott. Az iszonyú kínokat szenvedő asszony nyöszörgését a szomszédok hallották meg és azonnal orvosért futottak. Dr. Waldner adott is ellen-

szert, de már az égési sebek oly erősek, hogy napok kérdése az öreg, 60 éves asszony halála. Az életunt asszonynak két jó állású fia van. Az egyik Herbst Londonban és Párisban bir sokszorosító műintézetekkel, míg ifjabb fia Budapesten birneves képmetező és sokszorosító, akinek remek metszett képeivel sürtn találkoztunk a hazai képes és szépirodalmi lapok hasábjain. Eppen ezért városzerte feltűnést keltett az öngyilkossági kísérlet, amire anyagi zavarok nem szolgáltatnak okot, hiszen itteni tüzete is elég jól ment, de jó módu fiai is segélyezték anyjukat.

Gyilkosság. Rémes gyilkosság történt Adán, melyről a következőket írják: Agyonszúrták vasárnap éjjel Tóth József javolicska 40 éves kocsiát Varga nagy András 21 éves és Zsiga Péter 19 éves fiatal legények. Pilischer Lázárné korcsmájától nem messzire Vreczkó Elek kovácsmester háza sarkánál. Még vasárnap Szájánba volt gazdájával Tóth József s csak vasárnap délután 2 órakor jöttek baza, ekkor még nem gondolta, hogy az éjjel agyonfogják szurni a cimborák. Ugyanis vasárnap este 9 óra tájban elment szó nélkül hazulról egy pobár jó borra Pilischerékhez, ott egy jó darabig megvolt, míg Vörös Mártha korcsmájába is eljutott. A sok kitűnő ital megártott neki s a cimborákkal összeveszett, kik kilesték, mikor jött baza felé s a fentebb érintett sarok helyen fejbe szurkálták. Ott csunyán megszurkálták, hogy fejből az agyvelő is kilógott. Ott találták meg a sarkon meghalva s vitték a községi kórházba, honnan felboncolás után kedden délelőtt 11 órakor eltemették. Varga nagy András és Zsiga Péter gyilkosokat pedig bekísérték a büntető kir. járásbíróshoz, hogy méltán megérdemelt büntetésüket elnyerjék.

Elfogott betörő banda. Óbecsén néhány hét óta egymást érték a betöréses lopások. A csendőrség a legmesszebbmenő vizsgálatot indította meg a betörők kézrekerítése érdekében és ez sikerült is. A napokban ugyanis elfogta a csendőrség Bázsity Sándor óbecsei lakost épp akkor, mikor a Bázsity Grujától ellopott élelmiszerekkel akart elillanni. A letartóztatott egyén aztán elmondta, hogy Miskovits Pál és Rudolfal szövetkezve, temérdek betöréses lopást követtek el. Az elemelt tárgyakat, jobbra élelmiszer cikkeket meg is találta a csendőrség a Miskovits testvérek kertjében elásva. Erre a csendőrök mind a három embert letartóztatták és az óbecsei járásbíróshoz fogházába kísérték.

Meggyilkolt bolgár kertész.

— Saját tudósítónktól. —

Városunk határában lévő földeken évek óta szorgalmas munkás bolgár kertészek telepedtek le és termesztik és árusítják itt a zöldséget és a földnek mindenféle gyümölcsét. Többben közülük megszeretik a magyar földet és itt maradnak, legnagyobb részük azonban, ha kis vagyont gyűjt össze, visszatér keleti hazájába.

A városunkban élő bolgárokról eddig mindenkor csak dicséretet hallottunk és terményeik a zombori piacon nagy kelendőségnek örvendenek. Most azonban köztük embervér folyt.

Az eset a Zola híres regényének, a „föld”-nek jeleneteire emlékeztet, melyben bámulatosan van leírva az alsóbb néposztály különös lelki világa, nevezetesen a szolgaembereknek érzései, akik a lelkükben csirázó indulatokhoz nem tudják megtalálni a kellő utat és ilyenformán természetük vad és a büntető jogrendbe ütköző kitérősekben nyilvánul. Ily szereplője van a szombatán előfordult bűnténynek. Egy szolga egy bolgár kertészt, régi haragosát meggyilkolta.

A rémes esetről kiküldött tudósítónk a következőket írja:

Csütörtökön estefelé Donceveits Gáncsa bolgár kertész, Nikolits György paprikaárús és Bikiczki Péter szolgálójával a városba indult a pénteki piacra. Ez esetről Bikiczki Péter a következőket vallja: vallomása szerint evvel már a múlt évben folytonos

viszályban élt és így mindig civakodtak egymással, sőt több ízben verések is fordultak elő. A mondott napon — így vallja a gyilkos — mikor találkoztak, Donceveits Gáncsa újból szidalmazta, még apját, anyját is és azt mondta neki, hogy alaposan meg fogja verni.

Erre Bikiczki Péter vallomása szerint dühbe jött, leszállt a kocsirol, lesbe állt és bevárta a kocsi, melyen állítása szerint Donceveits Gáncsa és Nikolits György ültek. Ódarobant a kocsihoz és a saraglya felett rácsapott Donceveits fejére a paprikavágó kapával. Az áldozat vértől elboritva fordult le tüléséről a kocsi. Állítólag még négy ütést tett — ő ekkor otthagya őket. Hová vitték az áldozatot, erre nem tud felelni. Ő maga a bíróságnál jelentkezett és most a fogságban ül.

Gyanusnak tetszett ez a vallomása első sorban azért, mert fel nem tehető, hogy a kocsin az áldozat mellett tül társa szó nélkül hagyta volna a gyilkost működni, másodsorban meg azért, mert az áldozat egy tagbaszakadt erős ember és az első csapás után bizonyára védelmezte volna magát. S így az a valószínűség, hogy nem egyedül Bikiczki Péter a gyilkos, hanem ebben segítőtársa volt Nikolits György paprikaárús, aki ellen szintén megindították a vizsgálatot és letartóztatták.

Szerkesztői üzenetek.

Cs. M. Ujvidék. Beccses sorait vettük és minden tekintetben méltányoljuk is jogos felháborodását. Hírünket mi egy ottani lapból vettük át minden tendenciozítás nélkül, pusztán azért, mert az már több lapban is megjelent s így az ügy már feltétlenül a nyilvánosságé volt. Mi távol állunk az ominozus üggyől és távol akarunk állani a jövőben is s ezért a mai rektifikációval az ügyet részünkről befejezettek tekintjük.

„Della.” A beküldött verseivel semmiesetre sem lesz képes egy XX. századbeli Sámson tőrbe esalni, mert sorsa a papirkosár lett.

HIRDETÉSEK.

4776 sz.

tkvi 1903.

Árverési hirdetés.

A zombori kir. törvényszék, mint teleknyvi hatóság közhírré teszi, hogy Beccsvárdy Adám, illetve Virág János végrehajthatóknak kiskoru Vincze Katalin és társai végrehajtást szenvedettek elleni 260 korona tőkekövetelés és járulékaí iránti végrehajthatási ügyében a zombori kir. törvényszék és Bezdán község terü-

letén lévő, a bezdáni 660. számú betétben A. I. 2—14. sor, 4029., 4322., 4945., 5004., 6025., 7472., 7642., 7643., 7644., 9240., 9241., 9242. és 10145/1. hr. számok alatt foglalt $1^{307/1600}$, $1^{2/1600}$ hold, 1398 □ öl, $1^{220/1600}$, $1^{97/1600}$ hold, 1599, 498, 272, 845, 241, 1090, 1424 és 786 □ öl területű ingatlanból néhai Vincze Józsefné szül. Virág Annát mint végrehajtást szenvedők jogelődét illető $1/4$ -ed részre 1264 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban és pedig a C. 23. sorszám alatt özv. Virág Istvánné szül. Bálint Örzse javára bekebelezett özvegyi haszonélvezeti jog sérelme nélkül azon esetre, ha a jelzett ingatlanjuttalékért 1200 korona ígéret tételik, — ellenkező esetben pedig ezen szolgálmi jog fentartása nélkül az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanjuttalék az 1903. évi augusztus hó 27-ik napján délelőtt 9 órakor Bezdán község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanjuttalék becsárának 10% -át készpénzben, vagy az 1881. LX. törvények 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Zomborban, 1903. évi június hó 16-án.

A zombori kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány Péter,

kir. tszéki bíró.

2605. szám. 1903.

Pályázati hirdetés.

Járásomhoz tartozó Dautova, Béreg, Szántova, Csataalja, Baracska és Bátmonostor községekből álló, Dautova székhelyvel rendszerezített és lemondás folytán megüresedett körállatorvosi állásra pályázatot nyitok.

Az állás javadalmazása évi 1200 korona készpénz fizetés és a községekkel egyezségi leg megállapítandó látogatási díjak.

Pályázati kérvények kellően felszerelve, **folyó évi szeptember hó 15-ig** nyújtandók be hozzám.

Baján, 1903. évi július hó 28. án.

Vojnits Máté,

főszolgabíró.

Acetylen világítás.

Az első magyar engedélyezett

LAKOS NÁNDOR-féle

acetylen-gázvilágítási vállalat, gazdasági gép-, kut- és szivattyu-gyára,

Hydrotechnikai iroda:

BUDAPESTEN (Szövetség-utca 3.)

Délmagyarország részére

ZOMBORBAN.

Széchenyi-körút 348. szám alatt központi műszaki és kereskedelmi irodát állított fel.

Tervrajzokat és költségvetéseket díjtalanul készít.

Acetylen világítás, vízvezeték, fürdő és closet berendezésekről.

Gazdasági gépek, szivattyúk, vízvezetési felszerelések, szerszámok és szerszámok, technikai és gazdasági árukról árjegyzéket ingyen és bérmentve küld.

Szállva megkéréséket kér

Acetylen-gázvilágítási vállalat

Z O M B O R,

10—3

Széchenyi-körút 348. sz. alá küldeni.

**MINDENMŰ
KÖNYVNYOMDAI MUNKÁK**

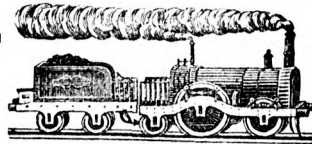
DISZES KIVITELE

A BÁCSKA KIADÓHIVATALÁBAN

FELVÉTELEK.

Magyar királyi állam-vasutak nyári menetrendje.

ÉRVÉNYES 1903. ÉVI

MÁJUS HÓ 1-ÉTŐL.

Budapest—Zimony—Belgrád.											
Oda						Vissza					
szem. v.	tv. sz. sz.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.		szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	tv. sz. sz.	
7.15		2.40	3.10	10.20	ind. BUDAPEST k. p. u.	7.05	9.50	1.05	6.55		
12.33		5.47	7.42	4.05	érk. SZABADKA	11.50	5.05	9.46	1.56		
1.22	4.10	5.56		5.30	ind. SZABADKA	10.53	7.34	9.34	1.21	7.15	
1.51	4.45			5.59	Csantavér	10.21	6.59		12.56	6.14	
2.18	5.18	6.27		6.28	Bács-Topolya	9.57	6.34	9.02	12.34	5.17	
2.44	5.46	6.42		6.54	Hegyes-Feketehegy	9.27	6.02	8.46	12.06		
3.05	6.10	6.56		7.16	Verbász	9.01	5.39	8.33	11.48		
3.26	6.44			7.38	O-Kér	8.36	5.11		11.29		
3.44	7.05			8.07	Kiszács	8.16	4.50		11.13		
4.06	7.30	7.41		8.29	érk. UJVIDÉK	7.51	4.24	7.50	10.52		

Szabadka—Ó-Becse						Vissza					
v. v.	sz. v.		v. v.	sz. v.		v. v.	sz. v.		v. v.	sz. v.	
4.40	1.30	ind. SZABADKA	8.34	5.25	érk.	5.08	1.58	Békova	6.19	3.21	érk. ZENTA
6.19	3.21	érk. ZENTA	6.40	3.40	ind.	7.47	5.27	Ada	8.10	5.42	Mohol
8.30	6.02	Bács-Petrovosszellő	5.05	2.02		8.56	6.28	érk. Ó-BECSE			

Szeged-Rókus—Zenta						Vissza					
v. v.	sz. v.		v. v.	sz. v.		v. v.	sz. v.		v. v.	sz. v.	
4.15	2.00	ind. SZEGED-ROKUS	8.51	5.41	érk.	4.40	2.23	Rószke	5.01	2.50	ind. HORGOS (136)
4.40	2.23	ind. HORGOS (136)	8.28	5.19	ind.	5.01	2.50	ind. HORGOS	5.20	3.09	Bács-Martonos
5.01	2.50	ind. HORGOS	8.07	5.01	érk.	5.43	3.32	Ó-Kanizsa	6.04	3.54	Adorján
5.20	3.09	Bács-Martonos	7.57	4.49		6.29	4.19	érk. ZENTA			

Szabadka—Baja						Vissza					
sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.
4.50	1.47	6.43	ind. SZABADKA	9.29	12.43	5.29	2.22	7.18	8.56	12.10	9.52
6.08	2.54	7.50	Csikéria	8.24	11.48	6.09	3.00	7.56	8.19	11.33	9.02
6.34	3.26	8.25	Bács-Almás	8.19	11.33	7.08	4.00	8.59	7.54	11.08	8.34
7.08	4.00	8.59	Almás	7.54	11.08				7.17	10.32	7.43
			Bikity-Borsód								
			érk. BAJA								

Baja—Ujvidék						Vissza					
v. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.
4.00		1.15	ind. BAJA	9.15	6.50	4.11	1.25	Baja-szállás	4.25	1.38	Vaskút
4.11		1.25	Baja-szállás	9.08	6.42	4.25	1.38	Vaskút	4.51	2.01	Gara
4.25		1.38	Vaskút	8.53	6.26	4.51	2.01	Gara	5.09	2.16	Pigyeica
4.51		2.01	Gara	8.32	6.00	5.09	2.16	Pigyeica	5.37	2.39	Sztanisics
5.09		2.16	Pigyeica	8.17	5.35	5.37	2.39	Sztanisics	5.56	2.56	Gákova
5.37		2.39	Sztanisics	8.00	5.12	5.56	2.56	Gákova	6.15	3.14	Nenadies
5.56		2.56	Gákova	7.36	4.40	6.15	3.14	Nenadies	6.25	3.23	érk. ZOMBOR (étk.)
6.15		3.14	Nenadies	7.15	4.16						
6.25		3.23	érk. ZOMBOR (étk.)	7.05	4.05						
2.25	6.51	3.51	ind. ZOMBOR (étk.)	6.20	11.20	2.31	6.57	3.57	6.13	11.13	7.00
2.31	6.57	3.57	Zombor-vásártér	6.13	11.13	2.41	7.07	4.07	6.04	11.04	6.41
2.41	7.07	4.07	Zombor-vásártér	6.04	11.04	2.50	7.16	4.16	5.56	10.56	6.32
2.50	7.16	4.16	Fernbach-szállás	5.56	10.56	3.06	7.30	4.30	5.42	10.42	6.15
3.06	7.30	4.30	Zsárkóvác	5.42	10.42	3.35	7.49	4.49	5.27	10.28	5.51
3.35	7.49	4.49	Ó-Sztapár	5.27	10.28	4.05	8.10	5.12	5.02	10.02	5.21
4.05	8.10	5.12	Bresztovác	5.02	10.02	4.46	8.35	5.37	4.43	9.45	4.43
4.46	8.35	5.37	Hódság	4.43	9.45	5.00	8.49	5.51	4.22	9.25	4.10
5.00	8.49	5.51	Parabut	4.22	9.25	5.40	9.16	6.09	4.04	9.07	3.29
5.40	9.16	6.09	Paraga	4.04	9.07	5.54	9.30	6.23	3.50	8.55	3.14
5.54	9.30	6.23	ind. GAJDOBRA	3.50	8.55	6.16	9.45	6.38	3.39	8.44	3.00
6.16	9.45	6.38	Bulkesz	3.39	8.44	6.50	10.10	7.03	3.10	8.16	2.20
6.50	10.10	7.03	Petrovác-Glozsán	3.10	8.16	7.13	10.31	7.25	2.45	7.55	1.40
7.13	10.31	7.25	Futtak	2.45	7.55						
			érk. UJVIDÉK								

Szeged-Rókus—Szabadka											
Oda						Vissza					
szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	vegyes v.	vegyes v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.
2.50	3.05	8.10	11.45	4.31	8.00	ind. SZEGED-ROKUS	7.01	10.46	3.24	7.07	12.12
3.11	3.22	8.27	12.01	4.47	8.26	Rószke	6.42	10.31	3.09	6.52	11.57
3.26	3.35	8.42	12.15	5.02	8.48	HORGOS	6.25	10.18	2.55	6.39	11.44
3.40	3.50	8.55	12.28	5.15	9.10	Királyhalom	5.58	10.05	2.36	6.26	11.31
3.56	4.05	9.08	12.41	5.29	9.30	Palics	5.42	9.53	2.24	6.14	11.18
4.09	4.17	9.19	12.53	5.40	9.48	érk. SZABADKA	5.25	9.40	2.10	6.02	11.05

JEGYZET. Az esti 8 órától reggel 5 óra 59 percig terjedő éjjeli idő órászámai kövér betűkkel vannak nyomtatva. A menetrend baloldali számai falutól lefelé, a jobboldaliak pedig atutól felfelé olvasandók.

Zombor, Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomdája.